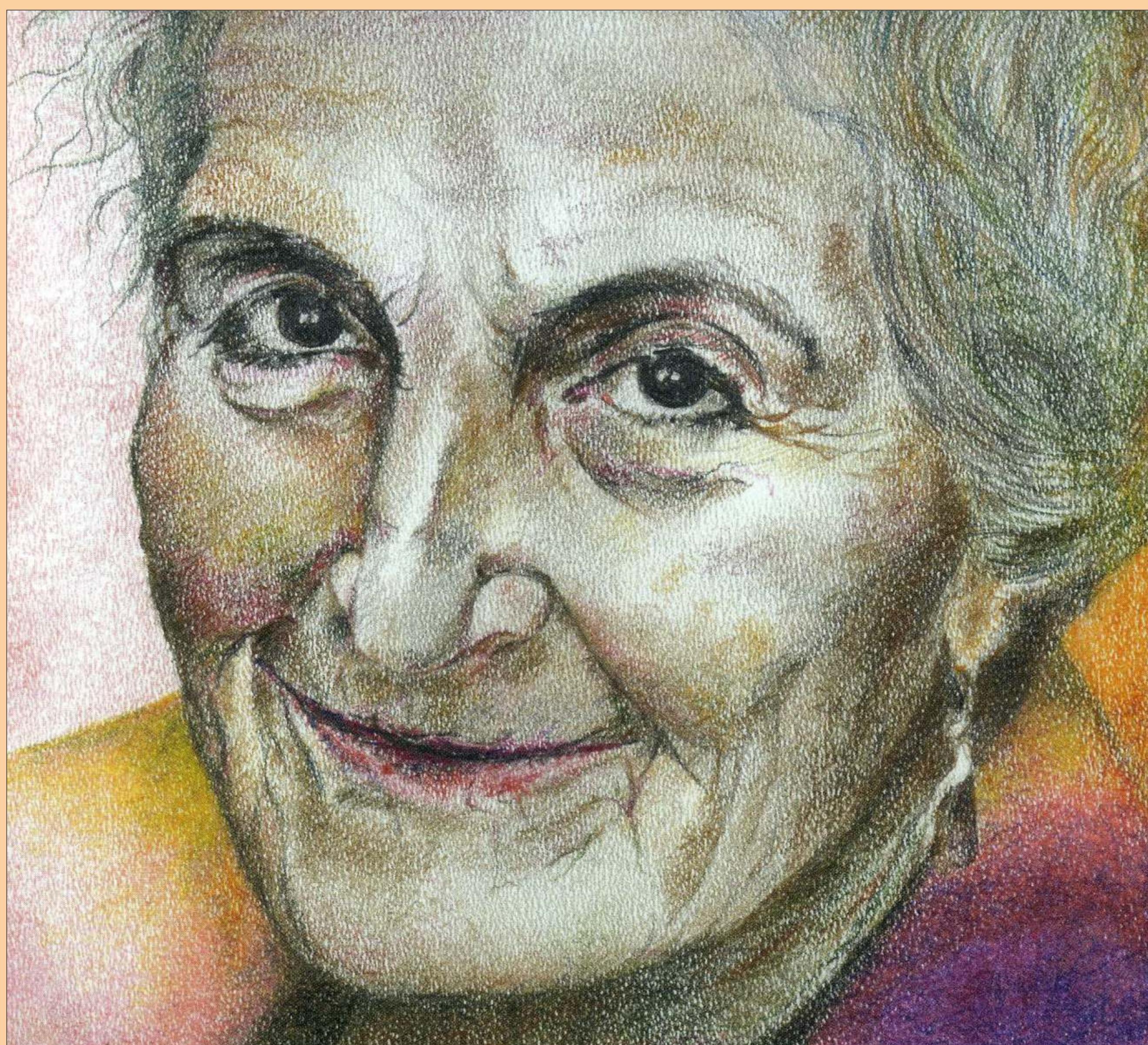

Neža Maurer njena pot

Kaj hočemo?

Nekaj hočemo, a ne vemo kaj.
Nekam želimo, a ne vemo kam.
Bojimo se, a ne vemo zakaj.

Zapustili smo stari svet.
V nas je nemir iskalcev
in strah pred neznanim.

Avtorica: Stanka Ledinek
Oblikovalec: Peter Groznik - Peč

Zalesnikova Nežika

V naselju Kopank v Podvinu pri Polzeli se nahaja Zalesnikova domačija, kjer se je 22. decembra 1930 rodila Neža Maurer. Pritlična, v breg potisnjena delno lesena hiša s predelano črno kuhinjo naj bi nastala, po zasnovi sodeč, v sredini 19. stoletja. Kletni del je narejen iz kamenja, gornji pa iz lesnih brun. Ob hiši je narejen kamnito lesen prizidek, povezan pod enotno streho. Uporabljali so ga za žganjekuho. Hiša je ena izmed redkih še ohranjenih v bližnji in daljni okolici, ki nam izpričuje način življenja, gospodarjenja in bivanja v preteklosti. Hiša ima vrednost kulturnega spomenika. Posebno pa je pomemben njen zgodovinsko - pričevalni vidik, saj hiša predstavlja rojstni dom Zalesnikove Nežike, pesnice in pisateljice Neže Maurer.

»Tod živijo veseli ljudje!« rada ponavlja Neža ob vsakem prihodu v svoj rodni kraj.

1932 ali 1933.

1940. V ruti je Nežina mama, stari ata v klobuku, stric v kapi. Lunin obraz - to je Neža. Zraven sosedi.

1937 ali 1938. Z mamo ob vogalu sosedove hiše.

1940 ali 1941. »Naše ljube kožike!« je rekla Nežina mama in je mislila na vse tri.

RAZGLED Z GORA OLJKE

*Tam spodaj je
nekje med pobočji
zelena kotanja Draga.
Prva leta mojega življenja ...
Do tja pelje (skozi gozd) steza
vedno spet umita s solzami.
Moja steza.
In je prijateljica
tako ljuba, tako vedra
mrtva.
In je hiša brez mene:
dom spominov.
Vse je kot lep, star film:
spominjam se posameznosti
a celote ni več.
Le Draga je ostala, kot je bila:
Draga.*

Kako sem začela pisati

»Učila sem tudi v Ilirski Bistrici. Tam sem urejala šolski časopis Brinje. Učenci so pisali pesmi in ena pesem nosi naslov Pajek. Iz te pesmi je bilo videti, da bom jaz žrtev. Okoli katere bo pajek zadrgnil mrežo, mi izpil kri in me uničil. Zdeleno se mi je nujno, da mlademu pesniku vrnem s pesmijo, zato sem napisala nekaj pesmi kot povračilo temu literarnemu napadu in to objavila v Brinju. V zbornici so mi kolegi rekli, da so posrečene in da naj jih nesem še kam v Ljubljano, da jih bodo objavili. No, nesla sem jih v uredništvo Cicibana. Tako so bile prve objavljene moje otroške pesmi, pred pesmimi za odrasle, čeprav sem le-te začela pisati prej.«

1945. Nežina prva uradna fotografija - za vožnjo z vlakom do Celja v gimnazijo. Foto Pelikan.

1959. Izredna študentka na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

V idiliko otroštva vdre leta 1941 druga svetovna vojna in prvič se v Nežino življenje ostro zariše Via Dolorosa. Tu so zapuščeni otroci, starci, invalidi, onemogli, prepuščeni sami sebi na milost in nemilost. Predvsem pa je najhujši občutek, ko ti je dano vedeti, da si manjvreden. Ponižanje, da zato, ker si Slovenec, ne moreš in ne smeš postati tisto, kar bi rad. Up in perspektiva sta uničena. Le zakaj?

*Kličem te - mrtva mama -
da slišim tvoj odgovor.
Vedno enak, po savinjsko uglašen:
»Saj bo minilo. Vse mine ...«*

Minilo je in nova pot se je odprla, tokrat v Ljubljano, kamor se mlada Neža odpravi iskat vede in modrosti in čez štiri leta postane učiteljica v Črnem Vrhu nad Idrijo ...

(Marko Črtalič)

JUTRO

*IZ BELIH VOLANČKOV
IN ČIPKASTIH SRAJČK
SE JE MLADO SONCE IZVILO.*

*ZEMLJICO LJUBO,
V MEGLICE OVITO,
OBJELO IN POZLATILO.*

ROŽA

*ROŽICE TRI
CVETIJO PRI NAS:
DIŠIJO, NAM DELAJO
SLADEK ČAS.*

Nežina poklicna pot

Diplomo na Filozofski fakulteti (slavistika) je opravila leta 1960.

Tedaj so se na ljubljanski televiziji začele priprave za šolske oddaje. Neža je imela dovolj prakse in diplomo - zato so jo sprejeli za prvo urednico šolskih TV oddaj. Ob tem je opravila novinarsko preizkušnjo in v Rimu mednarodni tečaj za šolske TV oddaje. Zaradi pomanjkanja denarja za šolstvo so čez dobro leto šolske TV oddaje ukinili.

Ostala je v novinarstvu, vendar ne na radiu ali televiziji. Zanje je samo pisala; predvsem za radio - vse življenje. Delala pa je kot novinarka, tudi kot tehnična urednica v uredništvu Rodne grude; pri Pionirskem domu je urejala brošure za slavnostne dneve v šolah; pri Otrok in družina je bila tehnična urednica. Posebej ji je bilo blizu delo pri Kmečkem glasu, kjer je urejala kulturno rubriko (iz tega je nastala takratna in sedanja Pisana njiva) - in bila istočasno terenska reporterka. Njeno področje je bilo Kozjansko. Vozila pa se je po vsej Sloveniji, potovala po Jugoslaviji in včasih tudi čez mejo. To je dalo številne reportaže in potopise - za Kmečki glas seveda.

To letečo idilo je presekala smrt v družini (umrl je mož Herman Škofič). Tako je morala poiskati drugo službo - da je lahko več doma pisala in zaslужila za preživljanje vseh štirih (poleg otrok še za mamo). Prijavila se je in bila sprejeta na mesto glavne urednice (in direktorice) lista Prosvetni delavec. Sedem let je ostala tam. To so bila z delom in odgovornostjo zelo obremenjena leta.

Ko je sin dobil štipendijo za srednjo šolo, je službo menjala za strokovno sicer zveneče, a manj odgovorno in manj plačano delo: postala je samostojna svetovalka za kulturo pri Komiteju za informiranje SR Slovenije. Tam je ostala do upokojitve.

1965. Novinarka - terenska reporterka pri Kmečkem glasu.

1967. Ob začetku vodenja časnika Prosvetni delavec.

1971. Na predavanju za urednike vseh jugoslovanskih prosvetnih listov (v Dubrovniku).

OD MENE K TEBI

*Lahko si sposodiš
belo krilo in rdeč pas,
lahko si sposodiš
sandale in torbico,
lahko se z mojim nasmehom
odsmeješ na ulico,
se z mojim hrepenenjem
zaziraš v mimoidoče,
z mojim glasom
rečeš »da« ali »ne«.*

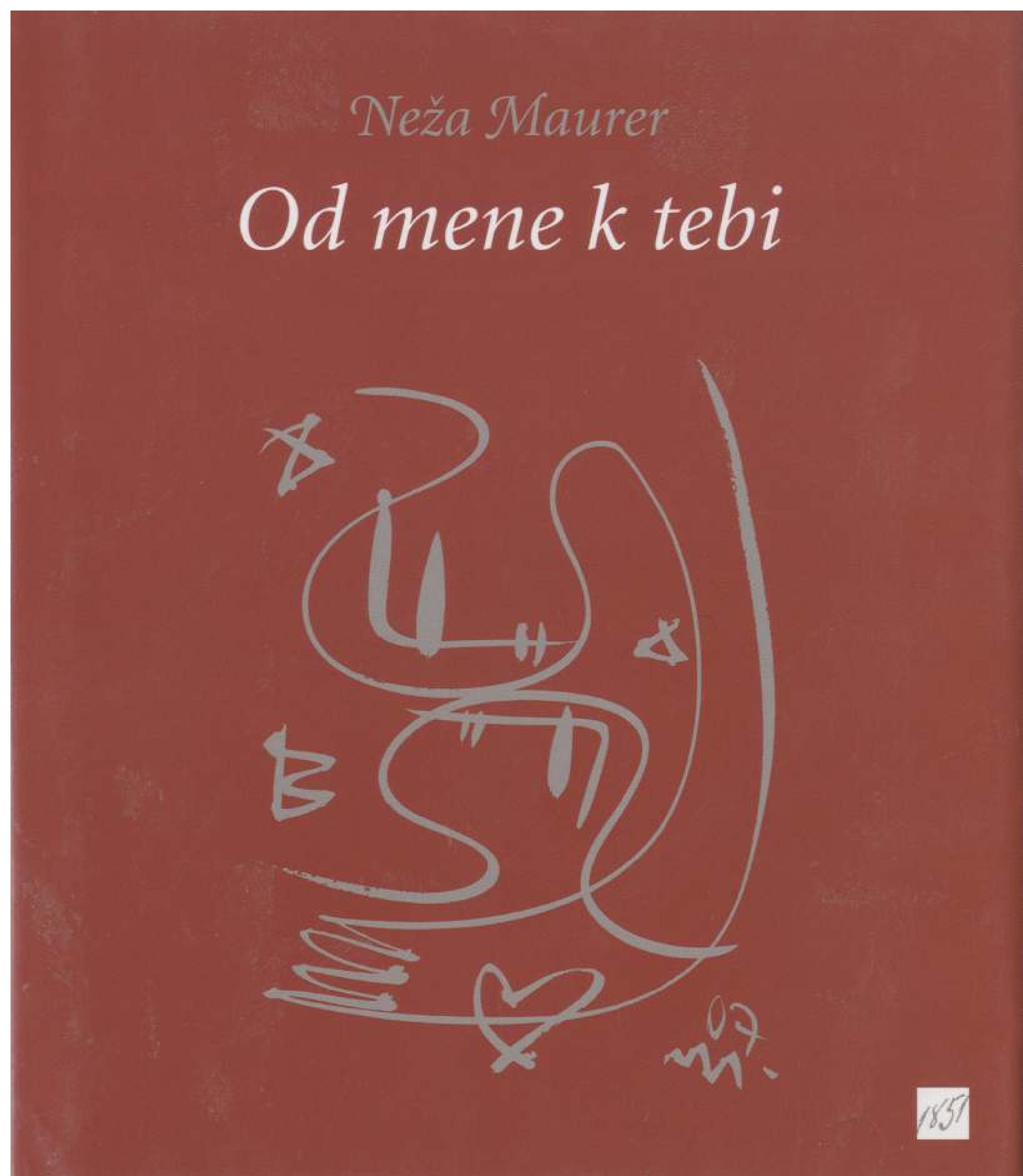
*Vse si lahko sposodiš
odneseš v svoje življenje.*

*Le dušo
moraš imeti svojo.*

DVAJSETLETEN

*Vidim te,
kako greš po stezi:
strani neba se nagibajo k tebi,
vode usmerjaš z rokami.*

*Vsi želimo samo eno:
biti v veselje tvoji mladosti.
Veter ti seže pod roko
in sonce te objame okrog ramen:
tako greste in svet je vaš.*

2007. Naslovica pesniške zbirke Od mene k tebi s podnaslovom Materine pesmi.

2000. S hčerko Evo in sinom Miklavžem v Cankarjevem domu ob prireditvi na čast Nežine 70-letnice.

Nagrade in priznanja

Prva nagrada za literarno reportažo z delovnih akcij, 1959

Prva nagrada za otroško pesem leta - radio Beograd, 1961

Vse tri nagrade za otroško pesem leta - radio Ljubljana, 1964

Tomšičeva nagrada za novinarsko delo (potopis), 1967

Plaketa lista Radost (Zagreb), 1970

Plaketa lista Ciciban, 1975

Zlata značka ZPM in posebno priznanje Zveze bralnih značk za temeljni prispevek k bralni kulturi slovenske mladine, 1980, 1985

Srebrna plaketa za posebno prizadevanje pri razvoju novinarstva, 1985

Nagrada Prešernovega sklada, 1987

Prva nagrada Mladike (Trst) za poezijo, 1989

Prešernova nagrada Gorenjske za literaturo, 1989

Groharjeva nagrada za življenjsko delo, 1991

Priznanje Gibanja za kulturo miru in nenasilja, 1991

Plaketa mesta Škofja Loka za celoten literarni opus, 1997

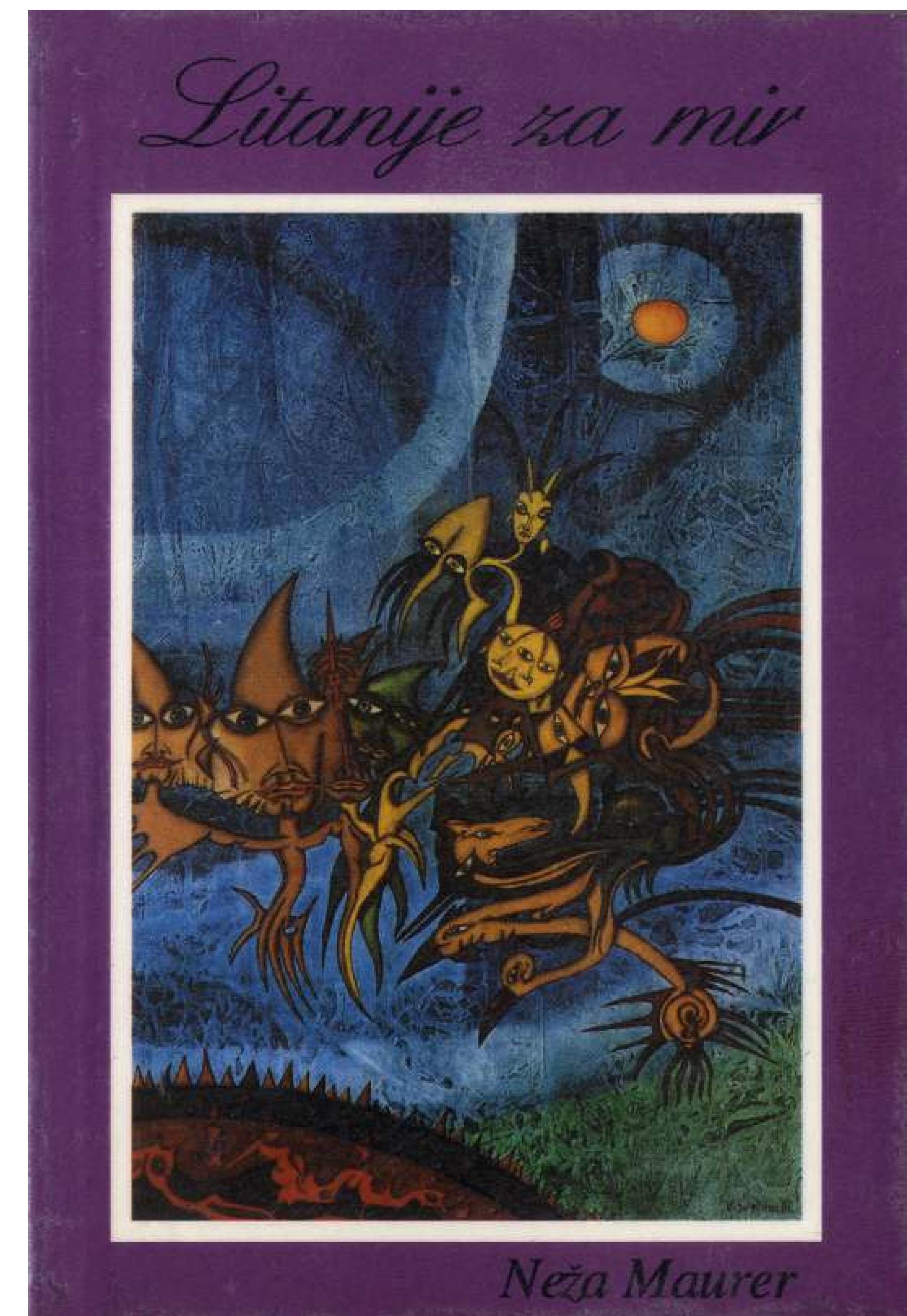
Častna občanka rojstne občine Polzela, 1999

Slovenka leta 2008

Zlatnik poezije 2010

1991. Podelitev Groharjeve nagrade Neži za življenjsko delo. Škofja Loka.

1991. Naslovica pesniške zbirke Litanije za mir

OGRAJE

*Kdo si je drznil postaviti ograje,
zbiti plotove,
razmejiti naše in vaše,
moje in tvoje?*

*Begamo sredi lastnega nesmisla,
omejeni v zamejenem prostoru
iščemo drug drugega.
Izgubljamo sebe.*

Ograje pa kar rastejo više in više.

»Življenje ni večno in vsaka minuta je dragocena. Če bi se ljudje sprijaznili s tem, da smo tu le začasno, bi marsikatero reč v življenju jemali manj tragično,« je izjavila Neža. Dandanes, ko ves svet hlepi le po navidezni dobrobiti, so te njene besede še bolj preroške. Vsakdo bi jih moral nositi kot beneški cekin, zašit v robu lahne obleke, ki naj jo razmrši le blagodejen veter, kakršen veje iz Nežinih oči. Ki so videle marsikaj, še bolj pa so hrepenele po tistem, kar nosijo v sebi le redki: mavrico, ki zmore onežiti svet.

(Milan Vincetič)

Osemdesetletna deklica

Četrto stoletja poznam Nežo Maurer. Imam jo zelo rad. Kot človeka in še dlje časa kot pesnico, tako za otroke kot tudi za t. i. odrasle, oziroma za vse tiste, ki so tako kot ona kljub ne vedno nežnim življenjskim izkušnjam znali ohraniti otroka v sebi. Občutljivega, igrivenega, začudenega, radovednega in radoživega. V obeh primerih gre danes za modro osemdesetletno deklico, vedno prijazno in nasmejano, iz katere kljub vsem grenkobam življenja, ki jih je prestala, žarčita življenjski vitalizem in optimizem.

(Josip Osti)

2008. Neža pred »svojim« mestom - Škofjo Loko.

2002. Med podboji rojstnega doma v Kopanku (Podvin pri Polzeli).

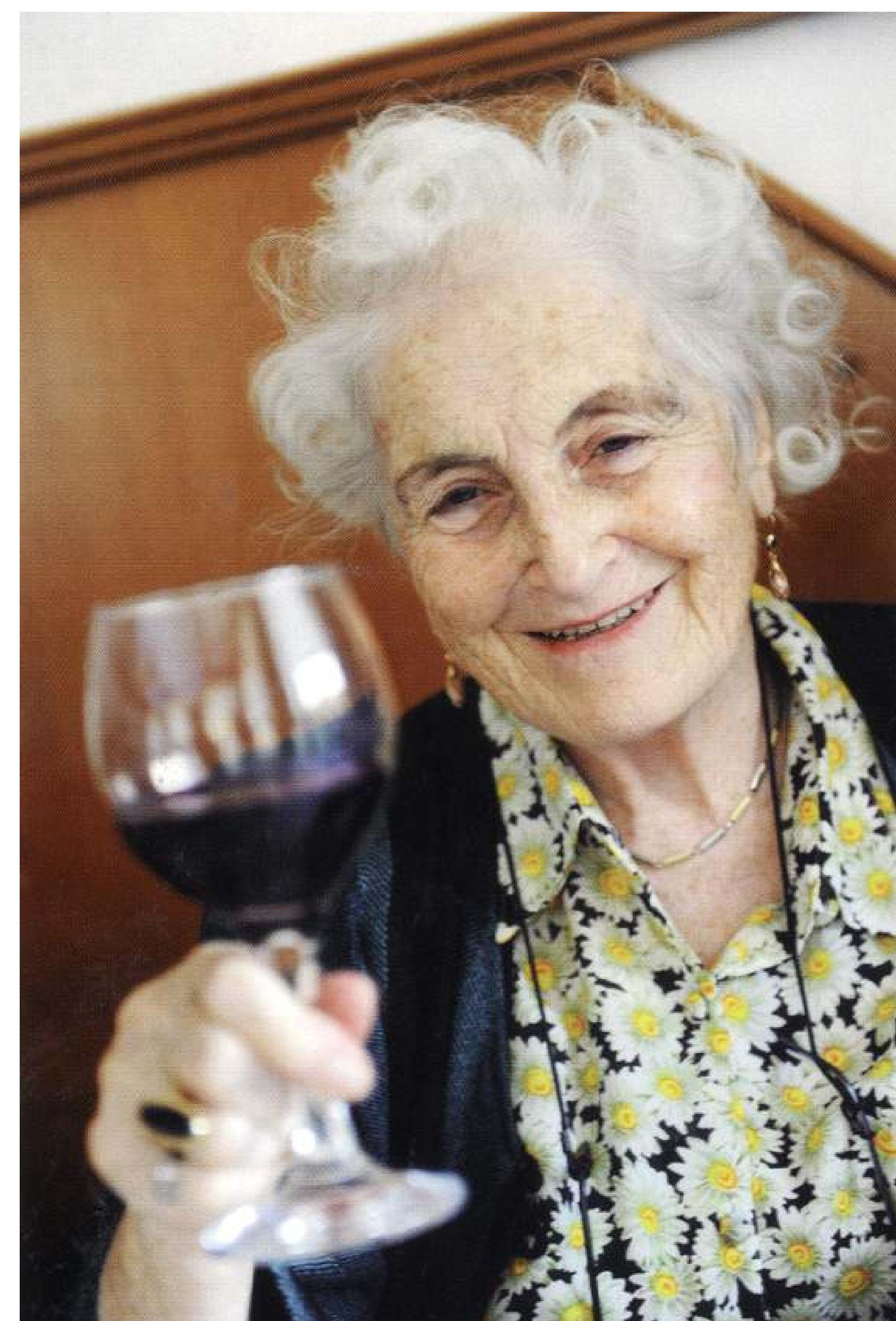

2008. Kako zna biti prvi sneg včasih ljubek ...

Barbara Simoniti:

NEŽI MAURER

*Beseda v papir,
stopinja bosa na sneg,
na trda tla vsakdana;
ne vodi v pomlad,
ampak v pot nevidno
v belini dni,
pot v samosvojost trajanja.
Preživi jo, in boš.
Potem je čarovnija iz besed,
spletena v pajčevino
nedotipno do ljudi,
potem je pot bližine,
ki se razcveta v pomlad.
In nezamenljivo si,
vsa cela,
iz besed,
za vse poti.*

2010. NA ZDRAVJE - ŽIVLJENJU!